

ținind geste, a cîntecului lui *Tristan și Isolda*,¹⁸⁶ al cărei motiv final, — arborii îmbrățișați ce cresc din mormintele celor doi iubiți, — apare astăzi frecvent în folclorul sud-slav; circulația dalmată a unor numeroși « *cantatores francigenarum* »¹⁸⁷, angajarea la Raguza în anul 1333 a lui *Nicolo de Verona*,¹⁸⁸ cunoscut autor de geste franco-italiene; reputația raguzană a cîntecului lui *Roland*, care făcuse din cavalerul francez, în sec. XV, un erou local ce ar fi salvat orașul de un atac sarazin și în cinstea căruia s-ar fi ridicat în anul 783 o statuie, *rolandov-ul* ce sprijină catargul din fața visericeii patronului orașului, Sf. Vlah, pe care se ridică și astăzi, la sărbători flamura orașului¹⁸⁹; identificarea unor anecdote dantești,¹⁹⁰ dintre care am analizat deja pe cea mai semnificativă, în circulația epică sîrbă; rosturile operei lui *Andrej Kačič Miosić*¹⁹¹, deja menționate, în dirijarea și îmbogățirea capitalului aceleiași epice, sînt fapte care le socotim suficiente, pentru documentarea naturii cărturărești a produselor artei guslarilor.

Pentru a ilustra cît mai categoric situația, aruncînd o lumină cît mai puternică asupra realităților culturale pe care stă epica orală sîrbă, trebuie să precizăm că raporturile anecdotice sîrbo-romanice nu sînt, nici de categoria *decalcului*, care leagă, de pildă, cîntecul romînesc al *Nașului*¹⁹² de tradiția poetică sud-slavă, realizată suprem în balada *Nunții țarului Duan*¹⁹³, nici de aceia a *adaptării*, de tipul prelucrării anecdotei lui *Doicin bolnavul*,¹⁹⁴ zisă în versiunea romînă de *Petrea Crețul Solcanul*¹⁹⁵. Raporturile dintre gesta lui *Bovo d'Antona*¹⁹⁶ și balada *Nunții craiului Vukašin*¹⁹⁷ sînt produsele prelucrării independente a temei literare a « trădării cavalerului (Guidone-Momcil) de către soția sa (Brandoria-Vidosaval) care îl dă în puterea vrășmașului (Duodo-Vuka'in), iubitul ei ». Dincolo de această schemă, atît anecdotic, cît și atmosferic, cîntecul sîrb este independent și propriu lumii sud-slave. Accentuîndu-se rosturile active ale lui *Vukašin* în punerea la cale a trădării, al cărei beneficiar feudal avea să fie, și dîndu-se o altă soluție epică, pedepsirea femeii infidele și cavalește trădătoare chiar de către beneficiarul trădării, balada are independență, nu numai anecdotică, ci și atmosferică. În locul schematismului epic, propriu gestic franco-italiene, apar nu numai valorile tragicului femeii trădătoare și căldura izvorită

¹⁸⁶ M. Murko, *Geschichte des älteren sud slv. Literatur*, Leipzig, 1908, p. 183.

¹⁸⁷ *Rešetarov Sbornik*, Dubrovnik, 1925, p. 229—232.

¹⁸⁸ *Op. cit.*, I. cit.

¹⁸⁹ « *Archiv für slavische Philologie* », V, p. 468—9.

¹⁹⁰ « *Romana* », IV, Roma, 1940, p. 425—447.

¹⁹¹ *Razgovor ugodni narodnoga slovinskago*, Veneția, 1756.

¹⁹² G. Dem. Teodorescu, *op. cit.*, p. 653.

¹⁹³ Vuk Karadžić, *op. cit.*, II, 29.

¹⁹⁴ *Op. cit.*, II, nr. 78.

¹⁹⁵ G. Dem. Teodorescu, *op. cit.*, p. 577.

¹⁹⁶ Cartea IV, cap. 1—5, ed. Firenze-Salani, 1925, p. 266—71.

¹⁹⁷ Vuk Karadžić, *op. cit.*, II, 25.